

У Католицькій Церкві 11 жовтня почався Рік віри

У Католицькій Церкві Рік віри триватиме з 11 жовтня 2012 р. до 24 листопада 2013 р. Після Року св. Павла (2008-2009) та Року священства (2009-2010) — це вже третя така ініціатива часів Понтифікату Бенедикта XVI.

Рік віри вже відзначався один раз — у 1967 р. Тоді Папа Павло VI проголосив його в 1900-у річницю мучеництва святих апостолів Петра і Павла.

Нинішня ініціатива покликана сприяти відродженню християнської віри і життя Церкви, особливо в колись переважно католицьких, а тепер в основному секуляризованих країнах За-

хідної Європи. За словами Бенедикта XVI, Рік повинен служити тому, щоб сучасна людина «знала, служила і переживала» свою віру, а також висловлювала її через молитву. Тому, за словами Святішого Отця, необхідно «розширити віру в Літургію, особливо Євхаристію».

Початок Року віри припадає на 50-ту річницю відкриття II Ватиканського Собору, 11 жовтня 1962. Це не випадково, адже єпископська асамблея, яка пройшла кілька десятків років тому, має постійно зростаюче значення для сучасної Церкви. Паралельно з відкриттям Року віри, 7-28 жовтня, у Ватикані відбудеться Синод Єпископів з нової євангелізації.

На загальноцерковному рівні Рік віри Папа Бенедикт XVI відкрив 11 жовтня на площі перед Ватиканською базилікою. Що стосується єпархій та парафій, то Конгрегація віровчення оприлюднила для них 30 пропозицій на цей рік. Один з головних напрямків, згідно ватиканської дикастерії — це поглиблене вивчення віруючими Катецизму Католицької Церкви.

(Закінчення на 2 сторінці)

Папа Бенедикт XVI.

55-ліття парафії у Гданську

Греко-католики над берегом Балтійського моря

Гданська конкатедра.

Понад півстоліття тому, у травні 1957 року появилася на карті Польщі чергова греко-католицька парафія на місцях нового післявоєнного поселення. Згідно історичних даних, 19 травня того ж року у Гданську (бо саме про це місто мовиться), була відправлена перша греко-католицька літургія, а перед престолом костела Отців Цистеріанців, який на певен час став прибіжищем для вірних УГКЦ, став отець митрат Василь Гриник.

Гданська парафія на початку була пов'язана з парафією у Циганку, що недалеко Нового Двору Гданського (її було засновано у 1952 р.), а священик, щоби послужити вірним у воевідському місті, доїздив туди простим мотоциклом. Довгі роки, бо аж до 1997 р. гданщани, не маючи власного храму, молилися до Всевишнього користаючи з гостини латинських парафій. Крім храму Отців Цистеріанців, був ще ще костел св. Якова в Оливі. Починаючи від

(Закінчення на 3 сторінці)

„Всі небесні Сили, святі Ангели й Архангели, моліть Бога за нас грішних”.
(Велике повечір'я)

Собор святого Архистратига Михаїла

Наш церковний рік це наче прегарна мозаїка, яку творять празники Господські, Богородичні та празники Мучеників і Святих. Центром цієї величній мозаїки являється Господь Наш Ісус Христос. Церква Його прославляє на землі день і ніч, а на небесах, вічну славу співає Йому великий хор ангелів та святих. Святі ангели — це вічний Божий хор слави, це Боже військо і Божі слуги. Ангели відіграють також велику роль у спасінні людського роду. Св. Церква, маючи на увазі велике значення ангелів для Божої слави і нашої спасіння, на протяжні церковного року виділила окреме місце для вшанування ангелів також. Це празник — Собор святого Архистратига Михаїла та інших безтілесних сил.

Вшанування святих ангелів

Ще до створення світу, Бог створив Ангелів. Ангели — це невидимі, безсмертні, дуже досконалі і чисті духи, що мають розум і вільну волю. Число ангелів безмежно велике. Пророк Даниїл бачив у видінні престол Бога, де тисячі ангелів Йому служили. А святий Йоан Богослов у книзі „Одкровення” каже: „Потім я бачив і чув голос багатьох Ангелів навколо престолу; і було їх там — тисячі тисяч” (5, 11). Сам Ісус Христос говорить у св. Євангелії про легіони Ангелів (Мат. 26, 53).

Від Псевдо-Діонісія Ареопігита (V ст.) в Церкві було заведено ділити всіх ангелів на три чини,

по три хори кожен, тобто разом дев'ять ангельських хорів: Херувими, Серафими і Престоли; Архангели, Ангели та інші. Із Святого Письма знаємо, що ангели є в небі. «Ангели їхні на небі повсякчас бачать обличчя мого Небесного Отця» (Мт. 18, 10). «У воскресінні... є як ангели на небі» (Мт. 22, 30). «А про той день і годину ніхто не знає, ані ангели небесні, — пише один Отець» (Мт. 24, 36), ангели є перед тронем Божим (Одрк. 1,4), довкола трону Божого (Одрк. 5, 11; 7, 11), приходять з неба на землю (Ів. 1, 45; Мт. 16, 27).

(Закінчення на 2 сторінці)

Собор святого Архистратига Михаїла

(Продовження з 1 сторінки)

Ангели допомагають людям таким чином:
1. Бережуть нас в небезпеці, відвертають від нас загрозу.

2. Охороняють нас в небезпеці душі, ослаблюють спокуси та відвертають від гріха.

3. Заохочують нас до добрих вчинків.

4. Моляться і просять за нас Бога.

5. Не залишають нас навіть в годину смерті.

6. Навідують душі в чистилищі, знаходять їм добродіїв на землі, щоб за них молилися і просили.

Злі Ангели — це злі духи

Всі ангели були створені добрими і були обдаровані благодаттю, це означає, що були підвищені до надприродного стану, покликані до того, щоб отримати небесне блаженство, яке полягає в баченні Бога, тому згодом Бог їх випробував. В чому полягало випробування, Святе Письмо не говорить. Лише знаємо, що більша частина ангелів випробування витримали і заслужили собі вічне блаженство, тому «ангели на небі повсякчас бачать обличчя мого Небесного Отця» (Мт. 18, 10).

А ті, що не витримали випробування — не тільки не дістали світло слави, але й своїм тяжким гріхом втратили благодать Богу і були відкинуті у вічну загибель: «Бог не пощадив ангелів, які згрішили і кинув у пекло й передав їх до темної безодні» (2 Пет. 2, 4).

Ми не знаємо, в чому полягало випробування і гріх палих ангелів. Погляди теологів розбігаються, але достовірним є тільки те, що гріхом ангелів була гордість, тому що «початком кожного гріха є гордість» (Сир. 10, 12). Як ангели виявили гордість, не зна-

ємо. Теологи думають, що хотіли бути подібні до Бога.

Святе Письмо (Одкр. 12, 7-9) згадує бій ангелів на небі, в якому вождем вірних ангелів був Архангел Михаїл. Вождя ангелів, які збунтувалися проти Бога, називають диявол, сатана або люцифер, якого падіння з неба описується в книзі пророка Ісаї (14, 12-15).

Війна ангелів на небі закінчилася світлою перемогою ангелів на чолі з Архистратигом Михаїлом. А ангели які збунтувалися проти Бога на чолі з дияволом були повалені у темну безодню.

Мета празника

Собору Архангела Михаїла

Головна мета празника це прославити св. Архангела Михаїла, а разом з ним і інших ангелів. Вся його слава випливає з того, що він очолив добрих ангелів в боротьбі проти збунтованих ангелів. Звідси і його почесний титул Архистратига (з грецької, верховного вождя). Тому його на іконах й відображають як озброєного полководця: шолом на голові, вогненний меч у руках, а під ногами в'ється змія — символ сатани.

Богослужіння цього дня оспівує велич св. Михаїла перед Божим тронном, його вірність Богу. Ось деякі похвальні вислови зі стихир вечірні та утрени: „Ангельських хорів, воеводу”, „воевода вищих сил, Михаїл головний вождь Божественних чинів”, „Михаїл архистратиг вищих сил”, „Ти перший між безплотними ангелами”, „ти воевода й борець, і ангелів верховний вождь”, „посеред полків ангельських ти найстарший”, „ти заступник для християн”, „Архистратигу Михаїле, тебе оспівуємо вірно як сильного заступника,

охоронця і визволителя людей”. У дні свого празника він усіх нас кличе до єднання з ангелами, щоб віддати належну славу Богу: Як верховний вождь небесних божественних сил. (Михаїл) сьогодні скликає людські хори, щоб створити єдиний світлий празник разом з ангелами, празник їхнього божественного собору, і разом трисвяту пісню Богу заспівати. Також цей празник прославляє усі ангельські хори, бо вони разом зі святим Михаїлом складають «небесний собор».

Значення празника

Празник св. Архангела Михаїла і святих ангелів нам підкреслює велике значення ангелів для нашого спасіння. Він пригадує нам і про наші обов'язки щодо святих ангелів, а передусім нашого Ангела-хоронителя. На протязі цілого нашого життя, кожної хвилини і всюди він з волі Божої з нами, нас охороняє, нам вказує правильний шлях, нас застерігає від гріха, за нас заступається перед Господом Богом. Наш Ангел-Хоронитель це наш супровідник до неба. Він постійний свідок наших думок, наших слів і наших вчинків. Колись у вічності ми побачимо, скільки ми завдячуємо своєму Ангелу-хоронителю. Звідси випливає наш обов'язок прославляти та вшанувати святих ангелів та кожного дня дякувати їм за допомогу і опіку. Від народження довіряймо наших дітей Ангелу-Хоронителю, навчаймо їх його любити та щодня до нього молитися. Історія Церкви знає дуже багато випадків, коли Ангел-хоронитель у чудесний спосіб зберіг дітей від небезпеки. „Ангели є вірні нам на протязі цілого життя — пише Слуга Божий Митрополит Андрій Шептицький — і тому це повинно бути поштовхом до сердечного вшанування і вдячності нашому Ангелу

— хоронителю” (Митрополит Андрій Шептицький: *Про Почитання Святих*, 1941 р.).

Наше набоженство до свого Ангела-хоронителя буде йому особливо приємне, якщо ми будемо його постійно шанувати, до нього молитися і його наслідувати. Він являється для нас взірцем святості, тому що він нас навчає своїм прикладом, як любити, служити та славити Бога. Тож стараймося так гаряче Бога любити, як він Його любить, і так ревно виконувати Божу волю, як він її виконує, і як виконують її всі ангельські хори в небесах.

(рису)

«Двері віри»

Апостольський лист Папи, що проголошує Рік віри (скорочено)

1. «Двері віри» (Ді. 14, 27) завжди відкриті для нас, ведучи нас до життя у спільності з Богом і пропонуючи приєднатись до Його Церкви. Цей поріг можна переступити, коли проголошується слово Боже, а серце відкрите до формування благодаттю, що перемінює. Увійти в ці двері означає вирушити у подорож, яка триватиме все життя. Вона розпочинається Хрещенням (пор. Рим. 6,4), завдяки якому ми можемо називати Бога Отцем, і закінчується переходом через смерть до вічного життя, що є плодом воскресіння Ісуса Христа, волею якого було, щоб через дар Святого Духа, ввести у свою Славу тих, хто вірить у нього (пор. Ів. 17,22). Визнання віри в Святу Трійцю — Отця, Сина і Святого Духа — означає вірити в єдиного Бога, який є Любов (пор. 1Йо. 4,8): Отця, який, коли сповнилась повнота часів, послав свого Сина для нашого спасіння; Ісуса Христа, який через тайну своєї смерті та воскресіння відкупив світ; Святого Духа, який провадить Церкву через століття, доки ми чекаємо повернення Господа у славі.

2. Відколи розпочалось моє служіння Наступника Петра, я говорив про необхідність заново відкрити дорогу віри, для того, щоб з кожним разом чіткіше виявляти радість та відновлений ентузіазм від зустрічі з Христом. В часі проповіді на Літургії з приводу інавгурації мого понтифікату я сказав:

«Церква загалом, і всі її Пастирі, повинні, як Христос, вирушити в дорогу, щоб вивести людей з пустелі до життя, до приязні з Сином Божим, до Того, хто дає життя — життя в повноті.» [1] Часто трапляється, що християни більше турбуються соціальними, культурними чи політичними наслідками їхніх обов'язків, продовжуючи сприймати віру, як очевидну передумову життя в суспільстві. Насправді ж застанова ця не тільки перестала бути очевидною, але і взагалі не раз заперечувалась [2] Якщо у минулому ще можливо було зауважити існування однорідного культурного матеріалу, загалом прийнятого по відношенню до суті віри і вартостей, натхнених нею, то сьогодні це вже не є актуальним для більшої частини суспільства, через глибоку кризу віри, яка вразила багатьох людей.

3. Ми не можемо погодитись на те, щоб сіль втратила смак, а світло було сховане (пор. Мт. 5, 13-16). Також і сучасна людина може наново відчути необхідність іти до джерела — як самарянка — щоб почути Ісуса, який запрошує вірити у Нього і черпати з Його джерела живої води (пор. Йо. 4, 14). Ми повинні знову почати жити словом Божим, вірно переданим Церквою, і Хлібом життя, даним як засіб існування для його учнів (пор. Йо. 6,51). Насправді, навчання Ісуса і в наші дні звучить з тією ж силою: «Пра-

У Католицькій Церкві 11 жовтня почався Рік віри

(Продовження з 1 сторінки)

Патріарх Святослав відкрив Рік віри в УГКЦ

Патріарх Святослав (Шевчук) 14 жовтня під час урочистої Архиєрейської Літургії у відреставрованому соборі Святої Софії в Римі оголосив урочисте відкриття Року віри в УГКЦ. Про це повідомляє Радіо Ватикан.

«Символічним актом благословення цього відновленого собору Святої Софії тут, у Вічному Місті Римі, відповідно до постанови Синоду Єпископів нашої Церкви, відкликаючись на заклик Святішого Отця Бенедикта XVI, я хочу урочис-

то відкрити також і в нашій Церкві Рік віри», — сказав він.

У контексті Року віри, Глава УГКЦ пригадав слова Папи Бенедикта XVI про те, що завданням цього періоду є показати світові красу та істину нашої віри.

«Краса Божої премудрості, яка сяє через красу собору, показує нам красу та істинність християнської віри», — сказав Патріарх УГКЦ.

Глава Української Греко-Католицької Церкви також запросив вірян 18 серпня 2013 року до Києва на всеукраїнську прощу з нагоди 125-річчя хрещення Русі-України та Року віри

слюйте не на ту їжу, яка проминає, лише на ту їжу, яка залишається на життя вічне» (Йо. 6,27). Питання, яке Ісусу ставили його слухачі і ми ставимо сьогодні: «Що робити нам, щоб діла Божі чинити?» (Йо. 6,28). Ми знаємо відповідь Ісуса: «Діло Боже — вірувати в того, кого він по-

слав» (Йо. 6,29). Таким чином, віра в Ісуса Христа є шляхом для отримання остаточного спасіння.

4. У світлі цих подій я вирішив проголосити Рік віри. Він розпочнеться 11 жовтня 2012 року на

(Закінчення на 6 сторінці)

Греко-католики над берегом Балтійського моря

(Продовження з 1 сторінки)

1968 р. почергово в Гданську парохами були: о. Михайло Вергун, о. Михайло Бундз, о. Ярослав Мадзелян, о. Андрій Сорока, о. Богдан Дрозд і о. Ростислав Процюк. Від 1997 р. у парафії працює о. митрат Йосиф Улицький.

Парох о. митрат Йосиф Улицький.

Дуже важлива подія в житті парафії та її вірних збулася у 1997 році. Тоді-то, в день 3 липня гданський архієпископ Тадеуш Гоцловський орендував владиці Теодорові Майковичу, Вроцлавсько-Гданському єпископу УГКЦ готичний костел св. Варфоломія на греко-католицьку церкву. Чотири роки пізніше Святіший Отець Іван Павло II надав церкві Покрови Пресвятої Богородиці і св. Варфоломія гідність конкатедри.

Святкуючи Празник Покрова Пресвятої Богородиці 21 жовтня парафіяни та гості парафії одночасно відзначили її 55-ліття й згадали сумну дату 65 літ переселення. Про все це розповів отець митрат Йосиф Улицький вітаючи перед іконостасом Вроцлавсько-Гданського єпископа кир Володимира Юшак, вірних та достойних гостей, поміж якими були о. митрат Андрій Сорока, о. Петро Баран, Генеральний консул України в Гданську — пан проф. Мирон Янків з дружиною проф. Любов Янків та п. віце-президент Гданська Єва Камінська.

Про гданську парафію можемо сказати, що вона перспективна, адже це поважний промисловий, мистецький і науковий центр.

Тут наша молодь їде навчатися, здобувати вищу освіту й часто залишається жити і працювати. А про живучість парафії, що може нас тільки втішати, засвідчує присутність в церкві дітей та молоді (на цей раз багато з них появилось в храмі у вишиванках).

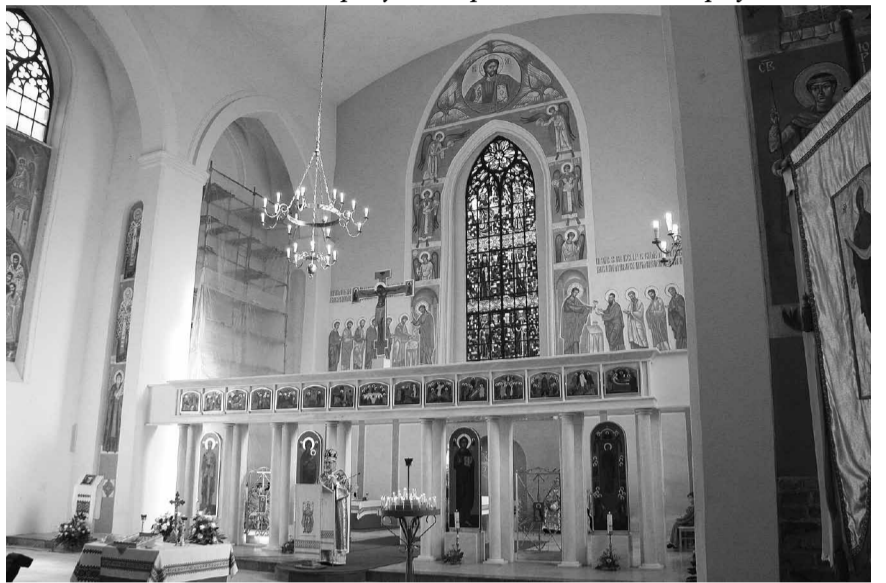
У проповіді, яка в головному торкалася празника, Владика сказав про потребу будівництва і облаштування храмів. Так було і в Римі, коли-то блаженніший Йосиф Сліпий почав ставити собор св. Софії. Могло здаватися, що він буде стояти порожнім, але він сьогодні служить тисячам українців, що поїхали в Італію «за хлібом». Подібно було і в Києві, де сьогодні вже стоїть і служить вірним УГКЦ Патріарший собор Воскресіння Христового. Його також відвідує безліч вірних нашої Церкви.

«Ми сьогодні в Гданську молимося у своїй церкві, але сорок років ми, можна так сказати, поневірялися. Але ця спільнота жила. П'ятнадцять років тому, завдяки старанням блаженної пам'яті владики Теодора ми отримали цей храм. І він з кожним днем стає нам щораз ближчий. Його адаптація для потреб східної святині збагачує також це місто. Він стає нашим особливим місцем молитви, нашою церквою. Заслуга в цьому кожного з вас, починаючи від пароха і тих, що не жаліють ні часу, ні сил, щоби він з кожним днем збагачувався. Могло здаватися, що мала спільнота, мала громада може не подолати завдання, але сьогодні, слава Богу, вас тут є багато і це також знак.

Нам завжди потрібна опіка Пресвятої Богородиці. Може не така сама, як перед віками, коли треба було захищати народ у Константинополі перед ворогами, накривати плащем, щоби ніхто не загинув. Потрібна нам опіка немов іншого рівня. Нам потрібно, щоби Пресвята Богородиця захищала нас перед нами самими, кожного з нас перед його ліниством, перед байдужістю до вірності своїй традиції, свому народу, своїй мові. Перед тим, чому сьогодні та легко піддаємося, вибираємо скоріше це, що корисне, що приємне, що полегшує життя. Отже, нам дійсно потрібно опіки і мудрості. Особливо потрібний нам захист перед небезпеками, які можуть бути в нас самих, не перед цими зовнішніми, їх можна побороти скоріше, але перед внутрішніми, з якими дійсно треба сильно воювати. Так як колись, ми і сьогодні пови-

На гданський Ювілей прибули запрошені гості та парафіяни.

Інтер'єр гданського храму з чудовими фресками Андрія Дутки.

Свято очолили кир Володимир Юшак та о. митрат Андрій Сорока.

нні молитися до Богородиці з проханням, щоби не залишала нас без своєї опіки у різних справах, щоби ми вміли бути собою, щоби мали силу триматися у своїх родинах».

Перед роками, коли у храмі св. Варфоломія появилися греко-католики, це була скромно обладнана латинська святиня. Сьогодні тут видно і чути духа східного храму. Встановлений іконостас, відновле-

ні стіни і прикрашені фресками, над якими працює художник Андрій Дутка. В даний момент отець Йосиф Улицький разом з парафіянами роблять заходи, щоби перед церквою поставити пам'ятник князю Володимиру Великому. І буде це ще один з кроків, що засвідчуватиме про нашу присутність в історичному закутку Гданська.

Богдан Тхір

55 ліття парафії

Празник у Щеціні

У неділю 14 жовтня греко-католицька парафія у Щеціні відзначала 55-ліття душпастирства Греко-Католицької Церкви на Щеціниці та 15-ліття посвячення свого храму. Для східних християн є це також день радісного згадування Пресвятої Богородиці, час молитовної подяки за Її заступництво, за материн ласкавий покров. Цей день має особливе значення для греко-католицької парафії у Щеціні, бо ж саме під таким покровом маємо тут парафію і церкву. Невідмінно від років віримо, що саме завдяки Її чудесній допомозі й підтримці можемо хвалити милосердного Бога у Трійці Святій рідною мовою і в порогах власного храму.

Недільного пообіддя під час Молебня до Богородиці та на Божественній Літургії св. Івана Золотоустого спільно молилися місцеві парафіяни, гості з сусідських парафій та представники римо-католицького духовенства. Взяти участь у празнику були запрошені наші священник з кошалінського деканату та парохі цих римо-католицьких парафій,

що у минулому служили нам у Щеціні своїми святинями. Літургію очолив о. митрат Богдан Галушка, натомість чудесний спів під час неї, який численні окреслювали прикметником «ангельський», це була заслуга місцевого хору під диригуванням доктора Мирослава Лазоришака. Завдяки цілорічній праці наш хор заспівав літургію опрацьовану Миколою

Церква у Щеціні.

Леонтовичом (1877-1921) і мабуть була це щецінська прем'єра цього монументального твору видатного українського композитора.

Спеціальним гостем торжества був преосвящений архієпископ

(Закінчення на 5 сторінці)

Згадали 65 літ поселення на Вармії та Мазурах

Празник Покрова Пресвятої Богородиці в Ольштині святкували (13 жовтня) у храмі велилюдно і урочисто. Того ж дня згадали також сумну дату 65-ліття переселення українців на «західні землі», а зокрема на опрожнілі після II Світової війни Вармію і Мазури. Поміж запрошеними гостями у храмі були о. синкел Дмитро Гарасим ЧСВВ, посол Мирон Сич з дружиною та представники ольштинської державної адміністрації.

Храм Покрови Пресвятої Богородиці вщерть заповнявся вірними, що прибули тут з міста, околиць та сусідських парафій. Зрештою, як згадає о. Станіслав Тарапацький, в Ольштині кожної неділі на Божественній Літургії багато вірних разом з дітьми і внуками. Це одна з тих наших парафій, де сьогодні вірних прибуває, що може тільки радувати, проте не всюди так діється.

З Божим Словом до прибулих до ольштинського храму звернувся отець Петро Кушка ЧСВВ, який в минулому тут також душпастиривав і клав підвалини під організацію цієї парафії.

«... Ця подія дійсно збулася у давньому минулому. У місті Царгороді, де зберігалася риза Богородиці, місті, якому загорожують знищенням мусульманські війська, люди молилися на Вечірні. І коли молитви закінчилися, двоє любей, що були в церкві, побачили дивне видіння. Від головних дверей храму входить Богородиця. Ціла осяяна світлом, у товаристві двох Іванів — Івана Хрестителя й Івана Апостола. Іде через цілий храм, стає навколшки перед престолом і молиться, а коли стає від молитви, знімає зі своєї голови накривало, хусту, і розпостирає його над людьми, що були у храмі. І мусульманська облога відступає. Місто стає вільним... Це

видіння бачили тільки Андрій Юродивий і його учень Епіфаній. Марія не потребує розголосу, але Її заступництво є ефективне.

Опіки Богородиці досвідчує і наш, український народ, під Її покровом будують храм запорозькі козаки і просять опіки, під Її захист потрапляє монастир в Почаєві, також Українська повстанська армія оголосила Празник Покрова своїм офіційним святом...

Опіки пресвятої Богородиці, безсумнівно, досвідчила кожна наша родина. Подивімося назад, скільки випробувань, скільки переживань, а ми все є, залишилися, пройшли важкі життєві моменти. У цьому святі, яке сьогодні відзначаємо, є ще один момент, на який варто звернути увагу — це дискретність, готовість нести поміч тим, що потребують. Ми цього повинні вчитися, щоби мати відкриті очі і відкрите серце на потреби тих, що коло нас...».

На завершення ольштинського празника молодь, діти і хор пригадали у поетичній п'єсі жорстокі сторінки переселення, яке поселило нас на півночі Польщі, а внаслідок приречило на денационалізацію. Проте, як показує дійсність, ми живемо, дійсно розвиваємося і не підкорюємося злидням. Над нами Покров Пресвятої Богородиці.

Богдан Тхір

Молодь про переселення.

Квіти від наймолодших.

Запрошені гості та вірні на празничній Літургії.

Гіжицькі зустрічі з культурою

Ні темні дощові хмари, ні докучливий вітер не могли стати перешкодою для проведення у належному настрою осінніх XXII Міжнародних концертів церковної музики у Гіжицьку. Це гарне і затишне мазурське місто стало на два дні жовтня, 6 і 7, регіональною столицею хорової пісні, що прозвучала у кількох церквах і костелах регіону.

Це культурне, духове свято над мазурськими озерами, під час якого любителі хорового співу можуть бути учасниками кількох концертів у виконанні хорів, що прибувають до Гіжицька з різних міст Польщі, України та Росії, здобуло собі вже свою вірну публіку і знайшло прихильність місцевої влади. Організують його спільно Мазурський відділ ОУП та Венгожевський деканат УГКЦ. Проте, що організатори, знаходячи охочих спонсорів, досконало радять собі з завданням дванадцятилітньої вже давності, традиційно засвідчує увага публіки та місцевих засобів масової інформації. На цей рік концерти заплановано у храмах Венгожева, Гіжицька, Бань Мазурських, Видмін, Вількас та Круклянок. Додатково ще українські хори відспівували Божественні Літургії у церквах. Заключний концерт свята за участю усіх колективів відбувся в євангелічному храмі Гіжицька.

Перебуваючи згадані два дні у Гіжицьку та околиці, будучи учасниками концертів й спілкуючися зі знайомими, можна ризикнути ствердження, що святу пісню властиво посприяла своєрідна осіння аура і така же меланхолія, які немов примушують побути хоча би на мить віч у віч з високою культурою. Варто тоді відвідати храм.

У цьогорічних концертах взяли участь:

- хор державної школи із Гіжицька

- молодіжний хор «Відлуння» з Дрогобича
- церковний хор із храму св. Юра з Яворова
- хор «Гаудеамус» з Дрогобича
- хор православних священників з Дубна
- чоловічий хор «Стривігор» з Хирова
- хор загальноосвітніх шкіл з Видмін
- хор Мазурського відділу ОУП «Камертон»
- квіртет „Lira Amber” з Калінінграду
- хор „Moderato” з Венгожева.

Божественна Літургія у гіжицькому храмі Святої Тройці в неділю 7 жовтня завершилася виставою «Дзвін Саліни» у виконанні хору з Яворова та Марії Прокопець. Вистава, це був сумний спогад трагедії з-перед 71 літ.

«За радянського часу до 80-х років поблизу містечка Доброміль на Старосамбірщині знаходився відомий лікувальний санаторій. Його побудували на території соляних шахт. Соляні ванни особливо корисні астматикам і туберкульозникам. До німецько-радянської війни тут не відпочивали, а важко працювали, протягом десятиліть видобуваючи сіль. Тамтешня сіль була відома далеко за межами Галичини.

Урочище з соляними шахтами у народі віддавна називалося Саліна. Нині для

(Закінчення на 8 сторінці)

Молодіжний хор з Дрогобича.

Хор «Камертон».

Храмовий Празник у Валчі

та відзначення 65 річниці акції „Вісла”

Празник Воздвиження Чесного Хреста у Валчі має свою особливість. На його відзначення приїжджає чимало вірних із різних місцевостей. Можна сказати, що цей празник — українське свято у валецькому повіті.

Як кожного року, напередодні свята відслужено Велику Вечірню з Литією. Спільно з валецькою громадою молилися священники кошалінського, слупського та зеленігурського деканатів: протосинкел о. митрат Богдан Галушка, о. професор Ярослав Москалик, о. Петро Баран, о. д-р Ярослав Роман, о. Степан Прихожденко, о. Дарій Губ'як, о. Богдан Фецюх, о. Марюш Дмитерко, та о. д-р Аркадій Трохановський. Вірні мали також нагоду скористати з Тайни Покаяння. Вечірню молитву очолив о. д-р Ярослав Роман.

У цьому році празник Воздвиження Чесного Хреста удостоїв о. професор Ярослав Москалик з Познаня, який спільно з парохом Валча о. Аркадієм Трохановським відслужили святочну літургію, яку попередило відслуження Молебня до Христа Спасителя, а опісля відбулося торжественне винесення

О. Ярослав Москалик.

та піднесення пристроєного трояндами хреста. Після цього обряду почалася літургія.

Проповідь виголосив о. професор Ярослав Москалик, який говорив про значення хреста в нашому житті: це знак великої любові Бога до людей. Хреста не треба боятися, але підносити його кожного дня. Хто не підносить хреста, той не вміє відстоювати своєї віри. Отець професор нав'язав до минулого, як важко було нести хрест, скільки було перешкод, але ті, що відстоювали його, вміли зберегти свою ідентичність. Святкуючи цей празник ми особливо віддаємо пошану для добра, яке зробив Ісус Христос.

На закінчення літургії парох Валча о. Аркадій Трохановський та вірні валецької парафії привітали о. Ярослава Москалика з присвоєнням професорського звання. Як підкреслив о. Аркадій, це небуденна та історична подія. Це перший український священник молодого покоління, навіть сміло можна сказати, в Європі, який отримав звання професора. Це велика гордість для Української Греко-Католицької Церкви в Польщі. Вітання завершено багатолітствами.

Потім відбулося мироправлення, заспівано багатолітства церковній ерархії, священникам, монахам, монахиням та усім вірним. Після літургії звичаєм валецької парафії відбулася процесія з хрестом довкола церкви, яка закінчилася в Церкві відспіванням: „Хресту Твоєму поклоняємося Владико і святоє воскресення Твоє славим” та пісні-гимну „Боже Великий, єдиний...”

Після церковної програми у Валецькому Центрі Культури відбулася II частина — концерт української пісні присвячений 65 роковинам акції „Вісла”. Концерт почався хвилиною мовчання, про яку попросила ведуча концерт пані Стефанія Терєфенко. Вшановано в цей спосіб жертви акції „Вісла”. У першій частині концерту почули ми

Концерт в пам'ять потерпілим в акції „Вісла”.

Валецька громада вітає о. проф. Москалика.

доповідь пана Петра Старинського про історичний аспект виникнення акції „Вісла”.

У другій частині присутні вислухали пісень у виконанні: Олександри Терєфенко-Бабич, Павла Пецушка, Григорія Шумади та Емілії Шумади при акомпанаменті Петра Неведзяла. Коротку розповідь про артистів представив другий ведучий концерт Михайло Бабич. Концерт відбувся зусиллям голови гуртка ОУП у Валчі пані Стефанії Терєфенко. У ньому взяло участь

чимало поляків та українців у тому числі: член Головної управи ОУП у Польщі Марко Сирник, голова кошалінського відділу ОУП Роман Білас, кошалінський староста Роман Шевчик. На закінчення за концерт подякував віце-староста валецького повіту пан Юрій Гошинський, який запевнив про дбання про добрі польсько-українські відносини на валецькій землі.

Фото: Іван Мацінський
о. Аркадій Трохановський

Празник у Щеціні

(Продовження з 3 сторінки)

Анджей Дзенга, який звернувся до згромаджених у храмі зі Словом Божим. Щецінсько-Каменський Митрополит нагадав вірним, будівництва свого життя на Христі, на Божих заповідях може дати нам гарантію збереження тотожності у світі, де так багато всяких спокус, ідеологій та поведінок, які не мають нічого спільного з християнством. Архиепископ пригадав також, що свята Греко-Католицька Церква, Церква мучеників, так брутално переслідувана й досвідчена у минулому, зберегла правдивий депозит віри, який впрямую має від Спасителя.

Після літургії у приміщеннях ОУП були вручені пропам'ятні медалі колишнім в'язням концтабору в Явожні. За свою непохитну поставу, за те, що помімо переслідувань не зреклися свого народу й віри батьків були нагороджені оплєсками від учасників свята й теплим словом від Митрополита Дзенги.

Після переселенської акції «Вісла» вірні нашої Церкви опинилися у великому розпорощенні. Найчастіше довелось їм жити без душпастирів, яких або вивезли у Сибір, або арештували і затримали в концтаборі в Явожні. Щойно після 1956 року, коли змі-

Привітання єпископа Анджея Дзенги, Митрополита Щецінсько-Каменського.

нилася політична ситуація, настав час організування душпастирства. Після повернення з Якутії разом з родиною у Щеціні опинився о. Володимир Боровець, до війни парох у Сарнах, що біля Краковця. Досить скоро зустрівся з греко-католиками, які з потреби серця і душі,

з власної ініціативи почали клопотання в церковній адміністрації про літургії в рідному обряді. З огляду на це, що греко-католики не мали тоді своїх єпископів, звернулися до Консистоії в Гожові, а за її посередництвом до Кардинала Стефана Вишинського. Згоду на справування душпастирства греко-католицьким священником було отримано після довготривалих заходів і під умовою, що о. Боровець прийме біритуалізм. Офіційне письмо від 13 червня 1957 р., надіслане до отця Володимира стверджувало про: „poddanie się egzaminowi z odprawiania w obrządku łacińskim albowiem według dekretu J. Em. Ks. Prymasa z dnia 16. IV. br., Nr. 1679/57/P — kapłani greko katolicy pragnący sprawować kult w obrządku wschodnim, powinni wystarać się w Sekretariacie Prymasowskim o przyznanie im przywileju bi rytualizmu”. Завдяки такій ласкавості в день 15 вересня 1957 р. о. Володимир Боровець міг відправити першу в Щеціні греко-католицьку літургію.

Пів століття вірні греко-католики Щеціна й околиць не мали власного храму і на відправи у східній традиції, на окреслені години піднаймали римо-католицькі кос-

тели. Першим таким храмом був гарнізонний костел св. Войцеха. У роках 1959-1963 користали ми з костела св. Казимира. Найдовше, в роках 1963-1997, були ми гістьми Отців Паллотинів і костела св. Івана Євангелиста. Щойно демократичні переми 90-их років та видалення Радянської армії допомогли унормувати працю греко-католицького душпастирства. Власний храм вдалося «здобути» завдяки клопотанню наших вірних, а також завдяки тодішній владі міста, відкритості людських сердець і дійсній міжлюдській солідарності. Час «бездомності» закінчився остаточно у 1997 році, коли-то Митрополит Іван Мартиняк посвятив церкву, що знаходиться при вул. А. Міцкевича 43. Обладнано її у столітньому будинку, перебудованому на потреби східної святині. Знаходиться вона на терені давнього євангелічного центру опіки „Bethanien”, фундаторами якого були відомі німецькі філантропи Johannes i Martin Quistorp.

Завдяки заангажуванню й жертвенності парафіян у цьому році ми церкву повністю відновили докладаючи нове обладнання та ікони.

о. Роберт Роса

«Двері віри»

Апостольський лист Папи, що проголошує Рік віри (скорочено)

(Продовження з 2 сторінки)

п'ятдесяту річницю відкриття II Ватиканського Собору, і закінчиться на торжество нашого Господа Ісуса Христа, Царя Всесвіту, 24 листопада 2013 року. Дата початку року, 11 жовтня 2012 року, також співпадає з відзначенням двадцяті річниці видання Катехизму Католицької Церкви, тексту, оприлюдненого моїм попередником, блаженним Йоаном Павлом II, [3] з бажанням показати усім віруючим силу і красу віри. Цей документ, справжній плід II Ватиканського Собору, був створений на прохання Синоду Єпископів 1985 року, як інструмент у службі катехизації [4] і був написаний за співпраці всіх єпископів Католицької Церкви. Більше того, темою Генеральної Асамблеї Синоду Єпископів, яку я скликав на жовтень 2012 року, є «Нова евангелізація для передавання християнської віри». Це буде доброю нагодою, щоб увести всю Церкву в час особливої застанови та віднайдення віри. Це не вперше Церква запрошується до святкування Року віри. Мій попередник, Слуга Божий Павло VI, уже проголошував Рік віри у 1967 році, на згадку про мученицьку смерть святих Петра і Павла для відзначення 1900 річниці з дня найбільшого свідчення їхньої віри. Він вважав це урочистим моментом, щоб уся Церква зробила «правдиве і щире визнання тієї самої віри»; крім того, він хотів, щоб ця віра підтвердилася «індивідуальним та спільним, вільним і усвідомленим, внутрішнім і зовнішнім, покірним та відвертим» чином. [5] Він думав, що таким чином уся Церква зможе знову відновити «чітке усвідомлення своєї віри, щоб її оживити, очистити, ратифікувати і сповідувати». [6] Великі потрясіння того року зробили ще більш очевидною необхідність святкування Року віри. Він завершився «Визнанням віри Народу Божого», [7] що мало на меті показати наскільки важливі питання, які споконвіків є спадщиною усіх віруючих, вимагають постійного підтвердження, розуміння і поглиблення в новий спосіб, щоб давати послідовне свідчення у історичних умовах, які значно відрізняються від минулого.

5. З певної точки зору, мій попередник проголосив той Рік як «наслідок і необхідність періоду по-Соборного», [8] повністю усвідомлюючи зростаючі труднощі часу, особливо у відношенні до визнання істинної віри та її правильної інтерпретації. Мені здається, що початок Року Віри, який збігається з п'ятдесятою річницею відкриття II Ватиканського Собору може бути доброю нагодою, щоб зрозуміти, що тексти, записані Отцями Собору, за словами блаженного Йоана Павла II «не втратили ні своєї ваги, ні блиску». Потрібно, щоб вони були правильно прочитані, широко знані і взяті до серця як важливі та нормативні тексти Учительського Уряду в рамках церковної Традиції... Сьогодні більше ніж будь-коли я відчуваю себе зобов'язаним вказувати на Собор, як велику ласку подаровану Церкві у двадцятому столітті: у ньому ми знаходимо точний дороговказ, котрий показує нам шлях, яким

ми повинні іти у столітті, що розпочалось. [9] Я також хотів би наголосити на тому, що я сказав відносно Собору через кілька місяців після його обрання Наступником Петра: «Якщо ми інтерпретуємо і приймемо його вказівки у світлі правдивої герменевтики, він може бути і щоразу сильніше проявлятися, як неймовірно потужна сила, яка служитиме для необхідної онови Церкви». [10]

6. Оновлення Церкви здійснюється також через свідчення, які дають своїм життям віряни: християни є фактично покликани, щоб через своє існування в світі продемонструвати блиск Слова істини, яке Ісус нам залишив. Собор у Догматичній Конституції *Lumen Gentium* ствердив: «У той час, коли Ісус, „святий, невинний, чистий” (Євр. 7, 26), не знав гріха (2 Кор. 5, 21), але прийшов тільки заради примирення за гріхи людей (див. Євр. 2, 17) Церква, в лоні якої перебувають грішники, і яка є Святою, але водночас завжди потребує очищення, неустанно чинить покаєння і оновлення. Церква, «як чужинець в чужій землі просувається вперед серед утисків світу і утішення Божого», проповідуючи хрест і смерть Господа, поки він не прийде (пор. 1 Кор. 11, 26). Силою воскреслого Господа вона підсилюється, щоб свої біди та труднощі, як внутрішні, так і зовнішні, подолати з терпінням і любов'ю, а Його тайну об'являти світові, поки, нарешті, вона не проявиться в повному світлі» (11). У такій перспективі Рік Віри є запрошенням до автентичного і нового навернення до Господа, єдиного Спасителя світу. У таємниці Його смерті та воскресіння Бог показав у повноті любов, яка спасає і закликає людей змінити своє життя через відпущення гріхів (Ді 5, 31). За словами апостола Павла, любов впроваджує людину в нове життя: «Ми поховані з ним через хрещення на смерть, щоб, як Христос воскрес із мертвих славою Отця, і ми теж жили новим життям» (Рим. 6,4). Завдяки вірі це нове життя формує все людське існування, базуючись на радикальній новині воскресіння. Такою мірою, в якій людина добровільно виказує готовність, її думки, почуття, мислення та поведінка поступово очищуються і трансформуються в процесі, який у цьому житті ніколи повністю не зупиниться. «Віра, що чинна любов'ю» (Гал. 5, 6), стає новим критерієм мислення і дій, які змінюють усе людське життя (пор. Рим 12, 2; Кол. 3, 9-10; Еф. 4, 20-29; 2 Кор. 5, 17) (...).

9. Ми бажаємо, щоб цей Рік пробудив у кожному вірному прагнення до визнання віри в повноті з оновленим переконанням, з упевненістю і надією. Це також буде добра нагода активніше святкувати віру на Літургії, особливо в Євхаристії, яка є «вершиною, до якої спрямована діяльність Церкви... а також джерело, з якого витікає вся її сила». [14] У той же час, ми молимося, щоб свідчення життя вірних ставало чим більш достовірним. Завданням кожного вірного, особливо протягом цього Року, є знову відкрити для себе зміст віри, яку він сповідує, святкує, проживає і молиться, [15] і задуматися над самим актом віри. Не випадково від християн у перші століття вимагали знати напам'ять «Вірую». Воно слугувало їм щоденною молитвою, щоб не забувати зобов'язання, котрі вони прийняли у хрещенні. Святий Августин багатими за змістом словами говорить про це у проповіді на тему передавання віри: «символ святої тайни, яку ви всі отримали, і яку ви нині один за одним визнавали, — це слова, на які, як на міцний фундамент, яким

є Христос Господь, опирається віра Матері-Церкви. Ви отримали це і визнали, але ви повинні це завжди зберігати у ваших умах і серцях, ви маєте це повторювати на ваших ложах, згадувати про це на площах і не забувати під час їжі: навіть коли ваше тіло спить, ви маєте берегти це всім своїм серцем» [16] (...).

11. У досягненні систематичних знань з основ віри Катехизм Католицької Церкви є цінним і незамінним інструментом для усіх. Це один із найважливіших плодів II Ватиканського Собору. В Апостольській Конституції *Fidei Depositum*, підписаній — не випадково — на тридцяті річницю відкриття II Ватиканського Собору, блаженний Йоан Павло II написав: «Цей Катехизм зробить дуже великий внесок у віднову життя всієї Церкви... Я визнаю його дійсним і легітимним інструментом для церковної спільноти та достовірною нормою у навчанні віри». [21] Власне з цієї перспективи Рік віри повинен бути виразом спільного зобов'язання заново відкрити і вивчити фундаментальний зміст віри, систематичний і органічний синтез якої знаходиться у Катехизмі Католицької Церкви. Насправді, в ньому ми бачимо багатство науки, яку Церква отримала, зберегла і засвідчила за дві тисячі років її історії. Від Святого Письма до Отців Церкви, від вчителів богослов'я до святих, що жили протягом багатьох століть, Катехизм є записом різноманітних шляхів, якими Церква роздумувала над вірою і розвивала доктрину, щоб запропонувати вірним певність у їхньому житті вірою. У самій своїй структурі, Катехизм Католицької Церкви вказує розвиток віри, а також підносить важливі теми повсякденного життя. Сторінка за сторінкою ми помічаємо, що те, що тут написано, не є теологією, але зустріччю з Особою, яка живе в Церкві. За визнанням віри слідує пояснення сакраментального життя, в якому присутній Христос, який діє і продовжує будувати свою Церкву. Без літургії та Святих Тайн визнання віри втрагало би силу, оскільки йому б забракло благодаті, яка підкріплює свідчення християн. Таким самим чином і наука Катехизму щодо морального життя набуває повного значення, якщо поєднується з вірою, літургією та молитвою.

12. Таким чином, у цьому Році, Катехизм Католицької Церкви може бути добрим інструментом для укріплення віри, особливо у тих, хто займається формацією християн, такою важливою справою в нашому культурному контексті. З цією метою я запросив Конгрегацію Доктрини Віри, щоб разом з компетентними Дикастеріями Апостольського Престолу сформуливали Ноту, яка б надавала Церкві та окремим віруючим певні директиви як прожити цей Рік віри найефективнішим та найвідповіднішим чином для служіння вірі та евангелізації. Тепер більше, ніж в минулому, віра стає перед рядом питань, пов'язаних зі зміною менталітету, який, особливо в наш час, обмежує діапазон того, що є раціонально певним, до наукових і технічних відкриттів. Тим не менше, Церква

ніколи не боялася демонструвати, що між вірою та правдивою наукою не може бути суперечностей, бо вони обое, хоч і різними шляхами, ведуть до правди. [22]

13. У цьому Році важливо буде згадати історію нашої віри, яка характеризується незбагненною таємницею переплетення святості і гріха. В той час, як перша підкреслює великий внесок, які чоловіки і жінки зробили у зріст та розвиток спільноти свідченням свого життя, останній повинен викликати у кожній особі щирі і послідовні зусилля для навернення, щоб відчувати милосердя Отця, Який йде на зустріч кожному. Впродовж цього часу будемо неустанно скеровувати свій погляд на Ісуса Христа, «Проводиря і Вершителя віри» (Євр. 12,2); у Ньому знаходять сенс усі страждання і прагнення людського серця. Радість любові, відповідь на драму терпіння і болю, сила прощення перед обличчям зневаги і перемоги життя над пусткою смертю — усе знаходить сенс в таємниці його Втілення, того, що Він став людиною, поділив з нами наші людські слабості, щоб перетворити їх силою свого воскресіння. У Ньому, котрий помер і воскрес заради нашого спасіння, знаходять справжнє світло приклади віри, що мали місце впродовж цих двох тисяч років історії спасіння. Вірою Марія прийняла слово Ангела і повірила в те, що вона стане Матір'ю Бога у покорі своєї побожності (пор. Лк. 1,38). Відвідуючи Єлисавету, вона заспівала гімн слави Всевишньому за ті чуда, які Він робить для тих, хто довіряє Йому (пор. Лк. 1,46-55). З радістю і трепетом вона народила єдиного сина, зберігаючи своє дівичтво недоторканим (пор. Лк. 2,6-7). Довіряючи Йосифу, своєму чоловікові, вона взяла Ісуса до Єгипту, щоб вберегти від переслідування Ірода (пор. Мт. 2,13-15). Тією ж вірою вона слідувала за Господом у Його проповідуванні і залишалась з ним увесь час аж до Голгофи (пор. Йо. 19,25-27). Вірою Марія раділа плодам Ісусового воскресіння і зберігала кожен спогад у своєму серці (пор. Лк. 2,19;51), вона передала їх Дванадцятьом, зібраним разом з нею в Горниці, щоб прийняти Святого Духа (пор. Ді. 1,14; 2,1-4). Вірою Апостоли покинули усе, щоб іти за своїм Учителем (пор. Мк. 10,28). Вони повірили в ті слова, якими він проголошував Царство Боже, присутнє і сповнене в Його особі (пор. Лк. 11,20). Вони жили в єдності з Ісусом, Котрий навчав їх і залишив нове правило життя, з допомогою якого їх пізнаватимуть як Його учнів після Його смерті (пор. Йо. 13,34-35). Вірою вони пішли по всьому світу, слідує наказу нести Євангеліє усьому створінню (пор. Мк. 16,15) і безстрашно звіщали усім радість воскресіння, вірними свідками якого були. Вірою учні сформували першу спільноту, зібрану навколо науки Апостолів, в молитві, відправі Євхаристії, та ділячись усім майном, щоб задовольнити потреби потребуючих (пор. Ді. 2,42-47). Вірою мученики віддавали своє життя, даючи свідчення істини Євангелія, яке перемінило

(Закінчення на 7 сторінці)

Андрей Шептицький, пастир свого народу

Велична постать митрополита кир Андрея Шептицького (1865-1944), Львівського митрополита, розкрита о. д-ом Августиним Баб'яком у новій книжці «IL METROPOLITA ANDREA SZEPTYCKYJ NEL SUO INCARICO DI VISITATORE APOSTOLICO (1920-1923) E NEI SUOI RAPPORTI CON IL GOVERNO POLACCO. Trento-Bolzano 2012» і сьогодні захоплює своєю людяністю, відкритістю, чутливістю, глибокою вірою, що визначило його героїчне страдницьке життя, мічене епохальними подіями першої половини двадцятого століття.

Він жив у той історичний період, ще не дуже віддалений із внутрішнім, душевним розумінням особистої причетності та відповідальності як людини і як пастиря, який не може і не має права дозволити втягувати себе у вузько політичні ігрища недалекогоглядної «політики» компромісів, свого роду байдужої нейтральності, що не грає на користь жодного із опонентів — чи то українців чи поляків. Син східної Галичини, на якій у кінці Першої світової війни зіткнулися інтереси двох межуючих потужностей: Польщі, яка відроджувалася та більшовицької Росії, з її непередбачуваною політикою під владою котрої уже знаходилася Україна, — він працював з душею зболоною націоналістичними і расистськими пересудами, щоб голос його народу був почутий сильними світу і він зміг, нарешті, возз'єднатися із матір'ю-Україною, або, принаймні, отримати автономію, яка б дозволяла зберегти власні традиції, культуру, мову та католицьке віросповідання у традиційному візантійському обряді.

Заради свого народу у прикрий час зради, політичних ігор, що не беруть до уваги національних меншин, але надають перевагу сильнішим, і, відповідно до заходів дотримання рівноваги, встановлених при закритих дверях, аби не чути крику народів, — на чий бік повинен був стати митрополит Андрей Шептицький? Кілька десятиліть після того Другий Ватиканський Собор пробує дати відповідь на це питання, змальовуючи єпископський образ, за яким уже жив митрополит Андрей. У декреті про пасторальну службу єпископів у Церкві (Christus Dominus, 28 жовтня 1965) читаємо: «За правилами їхнього життя отці та пастирі,

єпископи поводяться перед своїми вірними як такі, що служать їм — як добрі пастирі, що знають свої вівці і ті їх упізнають — як справжні отці (батьки), які дбають про їхню богоугодну духовність та добродійність у неустанній праці задля кожного» (н. 16). І наступне: «Щоб бути здатним передбачати, що саме є добро для їхніх вірних, відповідно до потреб кожного, — намагаються їх пізнавати, досліджувати соціальні умови їхнього життя, застосовуючи для досягнення мети усі наявні засоби, особливо у соціальних дослідженнях» (тамже).

І якщо уже виникала потреба у наданні переваги певній єпископальній добродійності, вона мусить стосуватися «виключно турбот

про бідних і слабких, як нагадування, послане Господом проповідувати Євангеліє» (н.13).

Повертаючись до постаті Андрея Шептицького, — беззастережно сприймаємо те, що особливості та способи його служіння були правдивою історією його народу, де було очевидно, що на того, хто був біднішим і слабшим, спрямовував свою надзвичайну чутливість батьківську і пастирську. Чи було достатньо змінити політичне прикордоння, щоб ситуація змінилася? Хіба не відповідало дійсності, що ставлення «нових» господарів, тобто поляків, навіть у релігійному середовищі були дуже далекими від лояльності щодо української та «уніатської» меншини? Часто зверхність переможців читає історію, опираючись на власні розуміння і світосприйняття, звинувачуючи переможених у небажанні беззаперечно приймати їхню політику примирення. Саме тому Андрей Шептицький був звинувачуваний у зрадництві, бойкотуванні, антипольській пропаганді, навіть недружелюбності щодо самої польської Церкви.

Сьогодні, як пишуть три єпископи, котрі дали достойну оцінку праці Августина Баб'яка — Луджі Брессан з Тренто та Іво Музер і Карл Гользер з Больцано-Брессаноне, настав час признати: «Його невтомна, смілива, далекоглядна пастирська діяльність дозволила Греко-Католицькій Церкві вижити після його кончини у 1944 році і вистояти епоху переслідувань комуністичним режимом.

Зерна християнської любові, щедро засіяні митрополитом Слугою Божим Андреем Шептицьким зійшли рясно і дали багатий урожай віри та надії для його народу,

допомогли пережити владу безбожництва, котра панувала там майже сім десятиліть. Церква, що була катакомбною, сьогодні віднайшла свободу проповідувати Слово і творити. Вона є Церквою живою і активною. Зростає кількість покликаних, відкриваються нові семінарії, діє Львівський Католицький Університет, створюються все нові єпархії, екзархати, і, нарешті, її митрополія по праву переселилася до столиці — м. Києва, столиці України.

Праця Августина Баб'яка, побудована на основі архівних документів, є вагомим кваліфікованим внеском у все ще триваючий процес беатифікації митрополита із надією, що одного дня, з волі божого провидіння, буде офіційно признана його святість, і ім'я Андрея Шептицького повноправно засяє у сомні святих. Він був і залишиться особою, яка прославила Українську Церкву, гордістю її конструктивної місії як у минулому столітті, так і для майбутніх: будувати міцний духовний міст між Сходом і Заходом. Отже, це особистість, у якій поєднана в цілому вартість Церкви, і тому є особливо важливою і для нас, італійців. Український народ ще за життя возвеличив митрополита до святості і зберігає міцно за ним цю славу і сьогодні». (А. БАБІАК, op. cit., p. 8).

Марчелло Фаріна,
Університет м. Тренто

AUGUSTYN BABIAK, *Il Metropolita Andrea Szeptyckij nel suo incarico di visitatore apostolico (1920-1923) e nei suoi rapporti con il governo polacco*, Casa Editrice "Artos", Lviv, 2011, pp. 256, ISBN 978-617-629-058-2, s.i.p.

їх і зробило здатними прийняти най більший дар любові: простити тих, хто їх переслідував. Вірою чоловіки і жінки посвячували своє життя Христові, залишаючи усе позаду, щоб жити у покорі, вбогості та чистоті — конкретних знаках очікування Господа, Який не забариться. Вірою численні християни брали участь в діяльності на користь справедливості, щоб втілити в життя слово Господа, який прийшов звільнення від утисків та рік Господній сприятливий (пор. Лк. 4,18-19). Вірою впродовж століть чоловіки та жінки різного віку, чий імена записані у Книзі Життя (пор. Одкр. 7,9; 13,8), визнавали красу слідування за Господом Ісусом там, де були покликани свідчити про те, що вони є християнами: в родині, на робочих місцях, в громадському житті, у використанні харизм та служінь, до яких були покликани. Вірою також живемо і ми: через живе пізнання Господа Ісуса, присутнього у нашому житті і в нашій історії.

14. Рік Віри буде також доброю нагодою посилити свідчення милосердя. Як нагадує нам Святий Павло: «Тепер же зостаються: віра, надія, любов — цих трое; але найбільша з них — любов» (1 Кор. 13,13). І навіть ще сильніші слова, які завжди зобов'язували християн, використав апостол Яків: «Яка користь, мої брати, коли хтось каже, що має віру, але діл не має? Чи може його спасти віра? Коли брат або сестра будуть нагі й позбавлені засобів щоденного прожитку, і хто-небудь з вас до них скаже: „Ідїть собі з миром, грїйтеся та годуйтеся“, і не дасть їм потрібного для тіла, то що це допоможе?

Так само й віра, коли діл не має, мертва сама в собі. Та хто-небудь скаже: „Ти маєш віру, а я маю діла. Покажи мені твою віру без діл, а я тобі покажу моїми ділами мою віру.“ (Як. 2, 14-18). Віра без любові не приносить плоду, у той час як любов без віри була б почуттям постійно підвладним сумнівам. Віра і любов потребують одне одного, дозволяючи таким чином обидвом реалізовуватися. Справді, багато християн присвячують своє життя любові до самотніх, відкинутих та викинутих на маргінес, як тим, хто найбільше потребує нашої уваги і підтримки, бо власне у них відображається обличчя самого Христа. Завдяки вірі ми можемо розпізнати обличчя Воскреслого Господа у тих, хто просить нашої любові. „А цар, відповідаючи їм, скаже: Істинно кажу вам: усе, що ви зробили одному з моїх братів найменших — ви мені зробили“ (Мт. 25,40). Ці слова є попередженням, яке не слід забувати, і постійним запрошення повернути любов, з якою Він дбає про нас. Саме віра робить нас здатними розпізнати Христа і Його любов, яка спонукає нас допомагати Йому щоразу, коли Він стає нашим ближнім на нашому життєвому шляху. Зміцнені вірою, дивімося з надією на наше служіння у світі, оскільки ми очікуємо „нового неба й землі нової, в яких справедливість перебуває“ (2 Пет. 3, 13, пор. Одкр. 21, 1).

15. Доживаючи свого земного життя, Святий Павло просить свого учня Тимофея „шукати віри“ (2 Тим. 2, 22) з тією ж постійністю, як і в юнацтві (пор. 2 Тим. 3, 15). Ми чуємо, що цей заклик спрямований до кожного з нас, щоб

ніхто не зростав ледачим у вірі. Це супутник усього нашого життя, що дозволяє увесь час заново сприймати чуда, які Бог для нас робить. Віра, намагаючись розпізнавати знаки часу в сучасності, доручає кожному з нас бути живими знаками присутності Воскреслого Господа у світі. Світ нині потребує достовірного свідчення людей з просвітленим Божим словом розумом і серцем, і здатних відкривати серця і розум багатьох на прагнення Бога і правдивого життя, життя вічного. „Щоб Господне слово ширилося та звеличувалося“ (2 Сол. 3, 1): нехай цей Рік Віри зробить наші стосунки з Христом Господом щоразу міцнішими, бо лише у Ньому є впевненість у майбутньому і гарантія правдивої та вічної любові. Слова апостола Петра проливають остаточний промінь світла на віру: „Ви тим радійте, навіть якщо тепер треба трохи посумувати в різних досвідах, щоб ваша випробувана віра, куди цінніша від тлінного золота, яке вогнем очищають, була на похвалу, на славу й на честь — під час об'явлення Ісуса Христа, якого ви, не бачивши, любите, в якого, не оглядаючи, віруєте, радіючи радістю невимовною і повною

величі, осягаючи ціль вашої віри — спасіння душ ваших“ (1 Петра 1, 6-9). Християни у своєму житті зазнають як радості, так і страждань. Скільки святих жило у самотності! Скільки вірних, навіть сьогодні, зазнають випробування мовчанням Божим, у той час, як вони хотіли б почути Його втішний голос! Життєві випробування, допомагаючи нам зрозуміти таємницю Хреста і брати участь у Христових стражданнях (пор. Кол. 1, 24), є прелюдією радості й надії, до яких провадить віра: „коли я немічний, тоді я міцний“ (2 Кор. 12, 10). Ми твердо віримо, що Господь Ісус переміг диявола і смерть. З цією цілковитою впевненістю ми довіряємо себе Йому: Він, присутній серед нас, долає силу диявола (пор. Лк. 11, 20); і Церква — видима спільнота Його милосердя — перебуває у Ньому, як знак остаточного примирення з Отцем. Довірю цей час благодаті Матері Божій, названій „благословенною, бо повірила“ (Лк. 1, 45).

Дано в Римі,
у Соборі Святого Петра,
11 жовтня 2011, сьомого року
мого понтифікату
BENEDICTUS PP XVI

Рік віри — Літургія для її звершування (1)

Християнство успадкувало від юдаїзму підхід до часу. На відміну від інших народів, які згідно з вченням їхніх релігійних систем, були немов ув'язнені у закритому циклі пір року, Ізраїль вірив, що Бог керує його долею за посередництвом історичних подій. Для вибраного народу його історія, як і історія всього світу, мала початок і матиме завершення, остаточне, невідкличне. Християнство сповідує віру у «Творця всього видимого і невидимого» та в «життя майбутнього віку». Попри це фундаментальне лінійне розуміння свого існування в часі, Церква не відмовилась від природного річного циклу, в чому також наслідувала вибраний народ, для якого щорічна Пасха була днем «на спомин», святом, яке треба звершувати «як установу вічну для всіх ваших родів» (Вих 12, 14). Пасха Христова, для християн здійснення всіх старозавітних прообразів, стала стержнем літургійного року. Літургійний рік також може здаватися закритим циклом, але треба уявляти собі його — і таким має він бути в житті кожного християнина! — як спіральний рух по колу вгору, в значенні зростання, дозрівання, вдосконалення.

Міра одного року є для Церкви чимось звичайним. Першого вересня, згідно з колишнім початком цивільного року, починається церковний рік. В тропарі просимо Творця, щоб благословив «вінець року» своєї благоді, «охороняючи в мирі благовірний народ». Вінець означає закриті цілі, але водночас успіх, перемогу, досягнення. Папа Бенедикт XVI, проголошуючи Рік віри, заохочує всіх католиків до зусилля, яке не може закінчитись по кільканадцяти місяцях, але протягом цього часу має бути особливо інтенсивним, щоб з його плодів можна було черпати в майбутньому.

Від самого початку свого понтифікату Папа Бенедикт зосереджується на тому, що основне для християнства. Пише енцикліки про надію і любов, книжки про Ісуса Христа. Цей великий богослов бачить, що християни, зокрема в західному світі, потребують оживлення дару віри. Апостольський лист «Двері віри», яким 11 жовтня 2011 р. Єпископ Риму проголосив Рік віри, представляє мотиви прийняття рішення про загальноцерковну «мобілізацію» на фронті віри, і цілі, які хочеться досягти. Головна причина то помилкове уявлення християн, що віра є очевидною передумовою спільного життя, тоді як «насправді ж припущення це не тільки перестало бути очевидним, але і взагалі не раз заперечувалось» (ДВ 2). Мета Року віри тотожна з тим, що Бенедикт XVI робить відколи розпочалось його служіння: «заново відкрити дорогу віри, для того, щоб з кожним разом чіткіше виявляли радість та відновлений ентузіазм від зустрічі з Христом» (ДВ 2).

Не буде великим відкриттям теза, що більшість християн протягом найближчого року про віру буде чути і задумуватись над нею там, де й досі — у своєму парафіяльному храмі, під час Літургії. В листі «Двері віри» Папа написав, що хоче, щоб «цей Рік пробудив у кожному вірному прагнення сповідувати віру в її повноті і з оновленим переконанням, з довірою і надією. Це також буде добра нагода активніше звершувати віру в богослужінні, особливо в Євхаристії, яка є „вершиною, до якої спрямована діяльність Церкви... а також джерело, з якого витікає вся її сила”» (ДВ 9). Для Бенедикта XVI, отож, богослужіння, зокрема Євхаристія, є часом і місцем, де віру звершується, де святкується радісну новину про воплощену любов, яка перемогла смерть. Оскільки Рік віри це «авторський» проект Папи Рацінгера, пошукаймо джерел такого розуміння зв'язку між вірою і богослужінням. Польськомовний читач від кількох місяців має доступ до першого з кільканадцяти томів зібраних творів Йозефа Рацінгера, які видає Люблінський католицький університет. Першим вийшов том... XI, присвячений богослов'ю

літургії. Чому такий «ненімецький» порядок. Відповіддю є цитата поміщена на останній сторінці обкладинки: «В служінні Літургії вирішується майбутнє віри і Церкви». Бенедикт XVI є вірним продовжувачем ідей Другого Ватиканського собору, який перший свій документ також присвятив богослужінню. *Lex orandi, lex credendi* — правило молитви визначає правило віри, ця аксіома з п'ятого століття є дороговказом і нині. В дотичній до нашої проблематики статті подибуємо і руський акцент. В тексті про «Євхаристію і місію» Рацінгер виходить від легенди про початки християнства на Русі. «Випробування вір» закінчується перемогою візантійської версії християнства. Баварський теолог констатує: «Як кожна легенда, також і ця несе зерно правди. Внутрішня сила богослужіння безперечно відіграла істотну роль в поширенні християнства. Ця пов'язана з Літургією легенда руського християнства, крім загального зв'язку Літургії з місією, має в собі щось більш конкретне, що стосується їхніх внутрішніх відносин. Візантійська Літургія, під час якої чужинці, що шукали Бога, почували себе як у небі, не мала місійних цілей. Не була інтерпретацією віру спрямованою на її проповідь назовні, але була повністю поміщена внутрі віри». Рацінгер звертає увагу, що посланців руського князя не переконали аргументи, які були більш переконливі від доказів інших релігій, а «таїнство як таке, що легше ніж теоретичні дискусії виявило їм силу правди». На руських спостерігачах враження зробило те, що метою Літургії була повна відсутність мети, те «що звершували її для Бога, не для глядачів, те, що єдина її ціль — бути перед Богом і з Богом». Критикуючи трактування Літургії як місіонерського засобу, німецький богослов підкреслює, що немов вторинно, як наслідок, «Євхаристія, якщо звершується її належно, внутрі сповненої пошани віри, без інших цілей крім прагнення подобатися Богові, стає джерелом, з якого міцним струменем впливає віри — та віра, яка є динамічним джерелом місії». А що сама молитва візантійської Церкви говорить про зв'язок між вірою і Літургією, цілим богослужінням християнської спільноти? Будемо шукати відповіді.

о. Богдан Панчак

Помер єпископ УГКЦ Михаїл (Гринчишин)

12 листопада на 84 році життя відійшов до вічності владика Михаїл (Гринчишин), Апостольський Екзарх для українців Франції, країн Бенілюксу та Швейцарії.

Біографія: Владика Михаїл (Гринчишин) народився 18 лютого 1929 р. у Б'юкенені, Канада. 28 липня 1946

року склав монаші обіти в Чині Отців Редemptористів у Йорктоні. Єрейські свячення отримав із рук єпископа Максима Германюка 25 травня 1952 р. у Торонто. Душпастирював у Нью-Йорку, Вінніпезі та Саскатуні. У 1955 р. захистив докторську працю у Папському Орієнтальному Інституті в Римі. Деякий час викладав у семінаріях Канади. Із 1970 року — постулятор у бєатифікаційному процесі митрополита Андрея Шептицького. Упродовж 1972 — 1981 рр. — протоігумен оо. Редemptористів Канади і США. 27 листопада 1982 року призначений екзархом для українців Франції.

3 нагоди ювілею

10-ліття священничого служіння

складаємо нашому дорогому

о. Богдану Крубі

найкращі, з глибини серця пливучі вітання. Нехай Добрий Господь Бог благословить Тобі на шляху служіння нашій Церкві та народові, а Пречиста Діва Марія завжди має Тебе під своїм покровом.

Батьки та брат з родиною

А. Дутка — фреска із гданської конкattedри.

Гіжицькі зустрічі з культурою

(Продовження з 4 сторінки)

довколишніх мешканців слово Саліна викликає лише почуття жаху. В червні 41-го року в одній із шахт виявили тисячі трупів. 71 років тому, 26 червня 1941-го, з'ясувалося, що одну з чотирьох шахт каральні органи радянської влади тоді використовували як могильник для неугодних мирних українців. Ця копальня була вицверт заповнена людськими тілами. Накриті брезентом машини, з яких крапала на землю кров, впродовж двох тижнів возили сюди трупи закатованих. В один із цих страшних днів до шахти підвели величезну колону в'язнів перемишльської тюрми на страту. Надривно ревіли мотори тракторів, глушачи людські зойки, звуки пострілів. Коли катам не вистачало набоїв — людей били дерев'яними молотами і напівживих скидали в шахту, на стометрову глибину. 3600 мучеників поглинула соляна шахта. Цей злочин вчинили війська НКВД, які в той час від зими таборилися на Саліні.

Сьогодні у глибині старовинного саду стоїть скорботний пам'ятник болю — людина, що піднімається з глибини соляної шахти. Вона простягає роз'їдені сілєю руки до неба, до сонця, до наших душ, наче волає: «НЕ ЗАБУДЬТЕ!». Поруч відкрито каплицю «Всіх святих українського народу». (Інформація із сайту міста Добромилів)

Богдан Тхір

БЛАГОВІСТ — суспільно-релігійний місячник. Видає Українська Католицька Церква у Польщі.

Редагує колегія: о. синкел д-р Євген Попович, Богдан Тхір (т) — секретар редакції (тел./факс дом. 897610421), о. Богдан Панчак

— богословський відділ, Дарій Гаврилець — технічна редакція, о. Роберт Роса — Вроцлавсько-Гданська єпархія.

Погляди авторів публікацій не завжди сходяться з точкою зору редакції.

Матеріалів не замовлених не відсилаємо. В оправданих випадках застерігаємо собі право виправляти і скорочувати авторські тексти.

Матеріали до публікації просимо висилати у машинописах або у чітких рукописах.

Kuria bp, ul. Basztowa 13, 37-700 Przemyśl, tel/fax 16 678-78-68

e-mail: kuria@przemyslgr.opoka.org.pl

Kuria bp, Pl. Nankiera 15a, 50-140 Wrocław, tel./fax 71 343-94-77,

fax 71 343-94-67, e-mail: konsystoria@wro-gda.opoka.org.pl

Adres «BLAHOWIST»; ul. Kościuszki 28/3, 11-220 Górowo Iławeckie

redakcji: e-mail: blahowist@poczta.onet.pl

Bank Spółdzielczy w Górowie II, Nr 08 8855 0004 2003 0006 3515 0001